

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1298/2020
16.07.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића, Бранке Дражић, Данијеле Николић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступају Милан Петровић, Тања Савић и Аца Савовић, адвокати из ..., против тужених А.Д. „Железнице Србије“ Београд и А.Д. за железнички превоз робе „Србија карго“ Београд, чији је пуномоћник Ђорђе Ђурић, адвокат из ..., ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3650/19 од 13.11.2019. године, у седници већа одржаној 16.07.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3650/19 од 13.11.2019. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3650/19 од 13.11.2019. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 557/19 од 01.07.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 557/19 од 01.07.2019. године ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезу тужени да јој на име неисплаћене накнаде за исхрану у току рада у периоду од 01.11.2014. године до 31.08.2015. године солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког износа па до исплате. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени А.Д. за железнички превоз робе „Србија карго“ да јој на име неисплаћене накнаде за исхрану у току рада за период од 01.09.2015. године до 31.11.2017. године исплати појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке, са законском затезном каматом од доспелости па до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезу тужени да јој на име неисплаћеног регреса за годишњи одмор за 2015., 2016. и 2017. годину солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке, са законском затезном каматом од доспелости па до коначне исплате. Ставом четвртим изреке је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезу тужени да јој на име неисплаћене накнаде за исхрану у току рада за период почев од 01.11.2014. године до 31.08.2015. године солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке, са законском

затезном каматом почев од доспелости па до коначне исплате. Ставом петим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени А.Д. за железнички превоз робе „Србија карго“ да јој на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада за период почев од 01.09.2015. године до 31.11.2017. године исплати појединачне месечне износе наведене овим ставом изреке, са законском затезном каматом почев од доспелости па до коначне исплате. Ставом шестим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезу тужени да јој на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за период почев од 01.11.2014. године до 31.08.2015. године солидарно исплате појединачне месечне износе ближе наведене овим ставом изреке, са законском затезном каматом почев од доспелости па до коначне исплате. Ставом седмим изреке обавезана је тужилца да туженом А.Д. за железнички превоз робе „Србија карго“ на име трошкова парничног поступка исплати износ од 41.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3650/19 од 13.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена је пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 557/19 од 01.07.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиле којим је тражила накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде ревизију је благовремено изјавила тужилца због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о истој одлучује у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, а ради разматрања правних питања у интересу равноправности грађана и ради уједначавања судске праксе.

Тужени А.Д. „Железнице Србије“ Београд је доставио одговор на ревизију.

Применом члана 404. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18 – у даљем тексту: ЗПП), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије, Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Врховни касациони суд је мишљења да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиле применом члана 404. став 1. ЗПП имајући у виду различиту праксу апелационих судова у истој правној ситуацији, што указује на потребу одлучивања о ревизији као изузетно дозвољеној, ради уједначавања судске праксе апелационих судова, због чега је и одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијену одлуку применом члана 408. ЗПП и одлучио да је ревизија тужиле основана.

Тужилца тужбом поднетом дана 29.12.2017. године, а преиначеном поднеском од 17.09.2018. године, потражује накнаду због неисплаћеног регреса за годишњи одмор као и накнаду трошкова за исхрану у току рада за период новембар 2014. године

закључно са новембром 2017. године. У правноснажно окончаном поступку је утврђено да је тужила била запослена код туженог А.Д. „Железнице Србије“ Београд до 01.09.2015. године, када је након статусних промена туженог премештена код туженог А.Д. за железнички превоз робе „Србија карго“ на послове „машиновође“. Закључени уговор о раду и његови анекси предвиђају да запослени имају право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања у складу са законом и колективним уговором. Анексом Колективног уговора је уговорено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора, те је измењена и одредба 61. Колективног уговора одредбом члана 5. став 6. анекса и уговорено је да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У обрачуна зараде тужиле висина утужених накнада није исказана у номиналном износу. Судски вештак је за спорни период урадио две варијанте обрачуна и то према одредбама Општег колективног уговора из 2008. године и према одредбама Колективног уговора из 1995. године, који је био важећи 2002. године, када је тужени А.Д. „Железнице Србије“ Београд последњи пут исплатио трошкове исхране и регреса одвојено од зараде и приказао у обрачунским листовима исплаћене износе по тим основима.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев за исплату по траженим основама са образложењем да без обзира што висина спорних трошкова није номинално изражена, не значи да је послодавац ово право ускратио запосленима, с обзиром да је слободном вољом, према наводима нижестепеног суда, учесника колективног преговарања баш тако уговорено, као саставни део основне зараде запослених, па спорно право запослених није било утврђено на неповољнији начин општим актима туженог од начина прописаног одредбом члана 118. Закона о раду. Нижестепени судови су мишљења да нема одговарајућег акта који би био инструмент за другачију реализацију тражених накнада јер се Општи колективни уговор из 2008. године и Колективни уговор из 1995. године не могу применити у конкретном случају будући да ниједан није био на правној снази у утуженом периоду.

Ревизијом тужиле се основано указује на погрешну примену материјалног права у поступку пред нижестепеним судовима, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС”, број 61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог („Службени гласник РС”, број 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса измењена је и одредба члана 61, па је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар-јуни 2006. године у висини 53,50 динара, а

за период јули-децембар 2006. године 56,00 динара. Чланом 5. став 6. Анекса прописано је да је у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада који могу бити већи или мањи од накнада предвиђених Општим колективним уговором. При том, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка није доставио суду одлуку о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да одлуку није ни донео. То не искључује право тужиле на исплату ових накнада. Не може се прихватити закључак нижестепених судова да су запосленима, па и тужили, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и трошкова за исхрану у току рада номинално исказао у платној листи тужиле, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изнетог, могло би се закључити да је тужени у погледу исплате наведених накнада, законске одредбе примењивао на штету тужиле. Обзиром да Анекс колективног уговора туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужила може потраживати накнаду у нето износима према параметрима из ранијег Колективног уговора. Тужила је тужбени захтев поставила у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђених на основу налаза и мишљења вештака применом наведених параметара, и то према обе варијанте налаза.

Како је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа-судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић